

Vergaderjaar 2021–2022

33 529

Gaswinning

Nr. 1024

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 mei 2022

Het versterken van de woningen in het Groningse aardbevingsgebied gaat niet snel genoeg en veel bewoners zijn ontevreden. Sinds mijn benoeming heb ik met bewoners, maatschappelijke organisaties, gemeenten en de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) hierover gesproken. Hoe kunnen we de versterkingsoperatie versnellen en stroomlijnen? Bewoners hebben te maken met een veelheid aan partijen en regelingen. Ze wachten te lang op duidelijkheid en er is te weinig vooruitgang. Er ontstaan in kleine gemeenschappen verschillen die niet uit te leggen zijn.

Dit vraagt om ingrijpen. De gemeente Eemsdelta en de NCG hebben hiertoe een zogenoemde dorpenaanpak ontwikkeld. Deze aanpak start in vier dorpen in de kern van het aardbevingsgebied waar de opgave groot is en waar de aarde nog regelmatig beweegt. Tijdens mijn bezoeken aan de regio heb ik hierover gesproken met de NCG en de gemeente Eemsdelta en ben ik ervan overtuigd geraakt dat deze aanpak veel problemen kan oplossen. De dorpenaanpak is een crisisaanpak die de versterking ten opzichte van de huidige praktijk moet versnellen en meer duidelijkheid moet geven aan bewoners.

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de inhoud van deze dorpenaanpak en de acties die ik samen met de NCG en de gemeente neem. Daarmee geef ik invulling aan zowel de motie van het lid Kops (Kamerstuk 33 529, nr. 963) die verzoekt om een crisisaanpak, als de motie van het lid Van Wijngaarden c.s. (Kamerstuk 33 529, nr. 961) om een gebiedsgerichte aanpak te verkennen.

Dorpenaanpak

Ik heb met de gemeente Eemsdelta en de NCG afgesproken dat de aanpak start in Garrelsweer, Zeerijp, Wirdum en Leermens. Deze vier dorpen liggen in de kern van het aardbevingsgebied. Veel huizen hier zijn

onvoldoende veilig en hebben schade. Bewoners hebben hier bovendien recent weer nieuwe aardbevingen meegemaakt. We gaan de versterkingsoperatie in deze dorpen versneld afronden. Bewoners krijgen sneller een veilig huis en perspectief. Bewoners moeten ervaren dat de overheid naast hen staat. Het succes van de dorpenaanpak hangt af van de tevredenheid van de bewoners van die dorpen.

De kern van de dorpenaanpak bestaat eruit dat het dorp in zijn geheel wordt versterkt waar dat nodig is voor de veiligheid. Dat wil zeggen dat de betrokken bouwers, de NCG en de gemeente samen met de bewoners een plan maken voor het gehele dorp. Dat biedt helderheid aan bewoners over waar zij aan toe zijn: wat de planning is voor hun eigen woning en wat er in de rest van hun dorp gaat gebeuren. Bovendien kunnen bewoners erop vertrouwen dat de versterkingsoperatie in hun dorp ononderbroken doorgaat en dat deze partijen niet weggaan totdat het klaar is.

Uitwerking dorpenaanpak

De dorpenaanpak in Garrelsweer, Zeerijp, Wirdum en Leermens bestaat uit vijf pijlers:

Dorpsteam

In elk dorp komt een dorpsteam met vaste mensen. Het dorpsteam zorgt voor de planning, de begeleiding, de betrokkenheid van bewoners, de aansturing van aannemers, de uitwerking van maatwerk en het sociaal-emotioneel welzijn van bewoners. De gemeente en de NCG regelen dit. Het dorpsteam werkt oplossingsgericht en zorgt ervoor dat gemaakte afspraken met bewoners ook worden gerealiseerd. Het dorpsteam krijgt een fysieke plek in het dorp, zodat bewoners weten waar ze moeten zijn.

Zeggenschap eigenaren

Eigenaren hebben volledige zeggenschap over de versterking van hun eigen huis. In de dorpenaanpak geldt daarnaast dat de dorpsbewoners samen met het dorpsteam bepalen hoe de planning voor hun dorp er uit gaat zien. Binnen die dorpsplanning blijft er uiteraard ruimte voor eigen keuzes van eigenaren, bijvoorbeeld om zelf een schilder of bouwer te kiezen. Dit mag niet voor vertraging zorgen voor de rest van het dorp.

Geen losse eindjes

Het is belangrijk dat bewoners na de versterking van hun woning daadwerkelijk rust en perspectief hebben en niet met «losse eindjes» achterblijven. Dat betekent in de eerste plaats dat de aanpak van moeilijk uitlegbare verschillen wordt meegenomen. Daarbij valt te denken aan verschillen in versterkingsadviezen voor vergelijkbare woningen die niet altijd uit te leggen zijn. In het commissiedebat van 30 maart jl. heb ik aangegeven dat ruimhartigheid dan past. Het kabinet zal uw Kamer voor de zomer breder informeren over de mogelijkheden om moeilijk uitlegbare verschillen zoveel mogelijk te beperken. In de praktijk zal de dorpenaanpak hierbij gaan helpen.

In de betreffende dorpen speelt de problematiek rond funderingsschade, voor zover wij nu weten, minder dan op andere locaties in het aardbevingsgebied. Desondanks vind ik het belangrijk om, indien dit aan de orde is, funderingsherstel mee te nemen in de dorpenaanpak. De NCG neemt dan funderingen mee in de versterking wanneer dit nodig blijkt uit het versterkingsadvies of het uitvoeringsontwerp. Daarbij zal waar nodig samenwerking worden gezocht met het Instituut Mijnbouwschade

Groningen (IMG). Het IMG krijgt met de inwerkingtreding van de Wet Versterken en het daarin opgenomen amendement Mulder c.s. (Kamerstuk 35 603, nr. 43) daarnaast een ruimere bevoegdheid voor duurzaam schadeherstel door de aanpak van onderliggende gebreken, zoals problemen met de fundering van een woning. Het IMG is bezig om hiervoor een werkwijze te ontwikkelen. Ook over funderingsherstel zal ik uw Kamer voor de zomer uitgebreider informeren. Hierbij kan de dorpenaanpak in de praktijk gaan helpen.

Gegarandeerde bouwcapaciteit

Ik heb voor de dorpenaanpak gesproken met de voorzitter van Koninklijke Bouwend Nederland. Bouwend Nederland zal helpen om voldoende bouwcapaciteit te leveren voor deze aanpak. Gekozen aannemers verbinden zich aan het dorp. Eigenaren kunnen uit een selectie van aannemers kiezen (het «Groninger Model»). In dat geval is aanbesteding niet nodig, wat bijdraagt aan snelheid. Corporaties hebben veel ervaring met het bouwen van huizen. Zij maken daarom vaak zelf afspraken met aannemers over de versterking. Indien het gaat om soortgelijke woningen zal ik corporaties vragen of particuliere eigenaren kunnen meeliften met corporatieprojecten.

Dorpsplan

Voor elk dorp stelt het dorpssteam samen met bewoners een dorpsversterkingsplan op. Dit plan bestaat uit een planning voor de versterking van het gehele dorp. Bewoners krijgen zo duidelijkheid over de planning voor hun huis en voor de rest van hun dorp. Daarnaast kunnen bewoners ook voorstellen doen om de realisatie van dorpsvoorzieningen op te nemen in het dorpsversterkingsplan, in aanvulling op gemeentelijke herinrichtingsplannen.

Verbinder met mandaat

Om te helpen met de dorpenaanpak, om te versnellen en problemen op te lossen zal ik binnenkort een «verbinder» benoemen die namens mij opereert. Deze persoon heeft een sleutelrol om onnodige vertraging te voorkomen en knopen door te hakken. Deze troubleshooter krijgt ruimte om vastlopende en vertragende zaken snel op te lossen. Dit kan bijvoorbeeld gaan om vergunningprocedures, moeilijk uitlegbare verschillen en hoe bewoners daadwerkelijk centraal te stellen. De verbinder werkt rechtstreeks onder mijn verantwoordelijkheid. Ik zal de Kamer binnenkort nader informeren over het mandaat van deze persoon.

De dorpenaanpak binnen de bredere versterkingsoperatie

De gemeente Eemsdelta heeft de vier dorpen prioriteit gegeven in het Lokale Plan van Aanpak. De versterking gaat hier nu beginnen met een nieuwe aanpak. De planning van het meerjarenplan is hiervoor de basis. De dorpenaanpak zet daar als het ware een versnelling op die vervolgens moet helpen daadwerkelijk veilige woningen te krijgen binnen afzienbare tijd. De gemeente zal de bewoners informeren over de aanpak. Ik zal begin juni aanwezig zijn bij de bewonersbijeenkomst in Garrelsweer, als startsein voor de dorpenaanpak.

Tijdens de dorpenaanpak doen we kennis en ervaring op voor de gehele versterkingsoperatie. Ik verwacht zo ook zicht te krijgen op wat nodig is om versnelling van de totale versterkingsoperatie mogelijk te maken. Goede voorbeelden wil ik zo snel mogelijk elders toepassen. Zo komen deze ook ten goede aan andere dorpen en wijken in Groningen.

Ik zal uw Kamer regelmatig informeren over de voortgang van deze crisisaanpak.

De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat,
J.A. Vijlbrief